

عنوان: طراحی الگوی اجرایی مدرسه شاد مبتنی بر سند تحول بنیادین آموزش و پرورش

محسن وحدانی^۱، زهرا تسلیمی^۲، مهران اسدی مرغملکی^۳، نجمه رضاسلطانی^۴

اطلاعات مربوط به
مقاله

چکیده

هدف از این پژوهش طراحی الگوی اجرایی مدرسه شاد مبتنی بر سند تحول بنیادین بود. روش پژوهش کیفی و در سه مرحله انجام شد: ۱- تحلیل محتوای استناد بالادستی-۲- انجام مصاحبه با ۱۵ نفر از خبرگان-۳- جمیندی و انتلیاپندری فرهنگی و اجرایی با استفاده از تکنیک دلگی با مشارکت ۸ نفر از خبرگان. بر اساس یافته‌های این پژوهش کنشگران اساسی مدرسه، محیط مدرسه، مدیریت و راهبری تربیتی، برنامه‌های درسی و تربیتی و سیاست‌گذاری کلان ۵ محوری هستند که می‌تواند زمینه نشاط و شادابی را در مدرسه فراهم کنند. منظور از کنشگران، دانش‌آموزان، اولیای مدرسه، خانواده و افراد جامعه هستند. در محور محیط مدرسه دو مقوله اصلی فضای کالبدی، تجهیزات و فناوری و جو و فرهنگ مدرسه بر نشاط مدرسه تأثیرگذارند. در مقوله مدیریت و راهبری تربیتی ۳ مقوله اصلی برنامه‌های فرهنگی - تربیتی، توجه به نیازهای جسمانی و روان-شناختی دانش‌آموزان و رهبری اثربخش مطرح شد. در محور برنامه‌های درسی و تربیتی نیز دو مقوله اصلی راهبردها و روش‌های آموزشی و اصول و رویه‌های حاکم بر فرایندهای آموزشی - تربیتی ارائه شد و نهایتاً در محور سیاست‌های کلان، ابعاد مالی، پشتیبانی، رفاهی، نیروی انسانی، مدیریتی و ساختاری و آموزشی مطرح شد. تابیح این پژوهش به سیاست‌گذاران، مدیران و معلمان پیشنهاداتی را ارائه می‌کند تا بر مبنای آن زمینه‌ها و شرایطی را فراهم کنند تا مدارس شاد و پرنشاطی را داشته باشیم.

کلید واژگان
نشاط، دانش
آموز، بهترینستی،
تربیت.

^۱. نویسنده مسئول: استادیار مدیریت ورزشی، گروه رفتار حرکتی و مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران. رایانامه: m.vahdani@spr.ui.ac.ir

^۲. گروه آموزش تربیت بدنی، دانشگاه فرهنگیان، صندوق پستی ۱۴۶۶۵-۸۸۹، تهران، ایران. رایانامه: z.taslimi@cfu.ac.ir

^۳. دکترای برنامه بیزی درسی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد خوارسکان، اصفهان، ایران. رایانامه: pana4.ir@gmail.com

^۴. دکاری مدیریت ورزشی، گروه مدیریت ورزشی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران. رایانامه: n.rezasoltani@gmail.com

یکی از محورهای اساسی در مبانی تربیت، مبانی انسانشناختی است. انسانشناختی بخشی از مباحث هستیشناختی است که درباره انسان به عنوان یکی از عناصر سه گانه هستی (خدا، عالم و انسان) بحث میکند. در مبانی فلسفی از تربیت، انسان موجودی است دارای استعدادهای طبیعی متنوع و عواطف و تمایلات گوناگون (مانند شادی، شهوت و...). که میتوانند در هر چهت فلیت یابند و تائیرگذار باشند. لذا ضرورت دارد این عواطف و هیجانات در مسیر کمال شایسته انسان حرکت کند. علاوه بر آن در مبانی اساسی تربیت رسمی و عمومی (به عنوان بخشی از فلسفه تربیت) نیاز به توجه به مبانی روانشناختی نیز میباشد تا بتوان بر اساس آن شناخت کافی از ویژگیهای گروه خاصی (کودکان و نوجوانان) را مhem داشته باشیم. روانشناسی که داشت تجربی است، تصویر روشنتری از چگونگی حیات آدمی را (در بعد روانشناختی) ارائه می دهد. بنابراین در تدوین فلسفه تربیت رسمی و عمومی نمیتوانیم به دستاوردهای دانش معاصر روانشناسی بیتوجه باشیم (مانی نظری تحول بنیادین در نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۹۰).

یکی از مهم ترین محورهایی که در حوزه روانشناسی همراه مورد توجه محققین بوده است، مقوله شادی است. از شادی اغلب به عنوان یک اصطلاح بهزیستی ذهنی در روان شناسی تعریف می شود. به باور بدّی^۱ و همکاران^۲ (۲۰۱۸) شادی هیجانی است که با سایر احساسات مثبت ترکیب می شود، زمانی که عواطف مثبت یک فرد بسیار بیشتر از احساسات منفی او باشد و رضایت او از زندگی بالا باشد، منجر به بهزیستی ذهنی در وی می شود. «زندگی شاد » مؤثرترین راه برای جلوگیری از بسیاری از مشکلات اجتماعی مانند خودکشی، اعیاناد، افسردگی و حتی مشکلات جسمی است (وان هال^۳ و همکاران، ۲۰۱۷).

محیط مدرسه به عنوان مبنای برای محیط روانی عمل می کند. علاوه بر این، مدرسه بر احساسات، نگرش ها و رفتارهای دانش آموزان تأثیر می گذارد (ربیلودز^۴ و همکاران، ۲۰۱۵)؛ لذا یکی از عناصر مرتبط روانی، شادی و نشاط است. از دیدگاه کالپ^۵ (۲۰۲۰) مدرسه شاد مکانی است که در آن هر کس احساس تعلق دارد به گونه ای که در آن احساس خوشبینی، رضایت و امنیت می کند. پژوهشگران از شادی به عنوان ابزاری برای تسهیل آموزش موثر یاد می کنند (فوکی ادیس^۶ و همکاران، ۲۰۱۳). اعتقاد عمومی بر این است که شادی نقش مهم و اساسی در بهزیستی و لذگیزه کودکان مدرسه های دارد (دانو^۷ و همکاران، ۲۰۱۷).

پیامدها و کارکردهای شادی در مدرسه نیز مورد بررسی قرار گرفته است. از دیدگاه انگلیس^۸ و همکاران (۲۰۰۴) شادی شاخصی است که باعث می شود دانش آموزان خود را بهتر و با اعتماد به نفس بیشتر احساس کنند و تصویر عمومی مثبتی را برای آنها به ارمنان می آورد. عواملی مانند مدرسه، خانواده و رسانه نیز بر احساسات و درک شادی دانش آموزان تأثیر می گذارد (انگلیس^۹ و همکاران، ۲۰۰۴). شادی در مدرسه شامل عواملی است که در نتیجه انسجام بین همه عوامل محیطی، نیازهای شخصی دانش آموزان و انتظارات آنها از مدرسه منجر به ظهور احساسات مثبت می شود (ارستین و توبالوزلو^{۱۰}، ۲۰۱۷). دمیرتاش^{۱۱} (۲۰۰۶) معتقدند که مدرسه باید یک محیط آموزشی شاد و محیط اجتماعی برای دانش آموزان فراهم کند تا موفقیت آنها افزایش یابد. آکیورک^{۱۲} (۲۰۲۲) بر این باور است که با افزایش سطح جو مدرسه، میزان شادی مدرسه نیز افزایش می باید.

^۱. Badri

^۲. Van Hal

^۳. Reynolds

^۴. Calp

^۵. Fox Eades

^۶. Datu

^۷. Engels

^۸. Engels

^۹. Erçetin & Topaloğlu

^{۱۰}. Demirtaş

^{۱۱}. Akyürek

برخی تحقیقات محیط فیزیکی را به عنوان یک عنصر شادی‌آفرین مورد کنکاش قرار داده اند. مثلاً گودال^۱ (۲۰۱۶) معتقد است محیط و فضای باز مدارس نقش موثری در کیفیت یادگیری دانش آموزان دارد. وسلیوس^۲ و همکاران (۲۰۱۸) بیان داشتند محیط‌های طبیعی مانند چمن، تپه، درخت، گل، بوته، شن و آب در مدارس می‌توانند فرصت‌هایی مطلوبی برای تحقیق فعالیت‌های یادگیری ایجاد کنند. هاکوگنگاس و پوهاکا^۳ (۲۰۲۱) نشان دادند که طبیعت منجر به ایجاد نشاط و شادابی در دانش آموزان می‌شود.

برخی از محققان نیز بر فاکتورهای تربیتی تأکید دارند. به عنوان مثال دانس^۴ (۲۰۱۳) معتقد است که یکی از فاکتورهای شادابی مدارس تعامل معلم و دانش آموز است. دانش آموزان از معلمان انتظار دارند که آنها را هادیت و راهنمایی کنند و به حل مشکلات آنها کمک کرده و در آنان انگیزه ایجاد کنند. به این وی دانش آموزان از معلمان انتظار دارند که موضوعات را با روش‌های مختلف تدریس توضیح دهند. بالاخره، معلمان عموماً سختگزین و نکنیک‌های پرسش و پاسخ را ترجیح می‌دهند.

برخی دیگر از پژوهشگران نیز مبنی شادی در دانش آموزان را معلمان می‌دانند. وان هال^۵ و همکاران (۲۰۱۷) معتقد است که تأکید بیشتر بر رفاه معلمان دیستان، ممکن است سرمایه خوبی برای نسل آینده نوجوانان شاد باشد. برخی دیگر از پژوهشگران فردی دانش آموزان را بر شادی مدارس دخیل می‌دانند. به عنوان مثال وورین^۶ و همکاران (۲۰۲۱) معتقدند که شخصیت هم با تغیل در مدرسه و هم با احساس شادی در مدرسه مرتبط است که هر دو به شادی عمومی کمک می‌کنند.

فقدان شادی در مدارس مشکل اصلی بسیاری از سیستم‌های آموزشی است که به ندرت مورد توجه قرار گرفته است (گیویلهرم و دفیریاس^۷، ۲۰۱۷). فراهم سازی محیط‌های آموزشی با انشا شدن میزهای ساز افزایش کیفیت یادگیری در دانش آموزان باشد. این موضوع در گزاره‌های متنوعی در اسناد بالادستی نیز تأکید شده است. به عنوان مثال در راهکار ۲-۲ سند تحول بر مراسم نشاط انگیز تأکید شده است. همچنین در حدود و قلمرو ساخت زیستی و بدنی «حفظ شادابی در زندگی و برخورداری از رفاه و سلامت» مورد تأکید قرار گرفته است. در همین سند یکی از وظایف زیرنظام فضاء، تجهیزات و فاکوری «زمینه سازی برای ایجاد نشاط و شادابی در متابیان و تقویت سلامت آنان با لحاظ نمودن عناصر هنری در فضاهای تربیتی» ذکر شده است (مبانی نظری سند تحول بینایین، ۱۳۹۱).

علی‌رغم تأکیدات سند تحول بینایین در خصوص شادابسازی مدارس و تبیین عناصر مرتبط با این موضوع در سند مذکور، باید اذعان نمود که گزاره‌ها و عبارات سند اغلب به صورت کلی یا هدف محور بوده تا عملیاتی. علاوه بر آن مخاطب اصلی سند به صورت کلی نظام تعلیم و تربیت رسمی و عمومی است نه مدرسه به صورت خاص. لذا این یک خلا پژوهشی ایجاد میکند که چگونه میتوان فاصله میان استانداردها (انتظارات مندرج در سند) و وضعیت کنونی مدارس را در خصوص عناصر نشاط و شادابی کاهش داد. بدینهی است برای دستیابی به این هدف باید الگوی اجرایی طراحی کرد که در سطح مدرسه و با مخاطب مدرسه پیاده سازی شود.

برآیند پژوهش‌های صورت گرفته در زمینه نشاط و شادابی در محیط مدرسه و تأکید اسناد بالادستی بیانگر نقش مؤثر این مقوله در ایجاد مختلف تربیتی و رشد دانش آموزان است. از سویی تاکنون پژوهشی که بتواند مدل اجرایی شادابسازی مدارس ارائه کند، یافت نشد؛

^۱. Goodal

^۲. Wesselius

^۳. Hakokongas & Puhakka

^۴. Dus

^۵. Van Hal

^۶. Vuoriinen

^۷. Guijherme & de Freitas

لذا ضرورت دارد این پژوهش با توجه به شرایط فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی کشور انجام پذیرد تا هم بر تأکیدات و راهکارهای سند تحول عمل شده باشد و هم فرصت‌های تربیتی مطلوب‌تری برای دانش‌آموزان و نشاط و شادابی آنان ایجاد شود؛ لذا هدف از این پژوهش طراحی الگوی مدرسه شاد مبتنی بر سند تحول بنیادین آموزش و پرورش است.

روش‌شناسی

روش پژوهش کیفی و در سه مرحله انجام شد:

۱- تحلیل محتوای استاد بالادستی وزارت آموزش و پرورش: در این گام پژوهشگران مفاهیم و مقوله‌های استاد تحولی را که با شادی در مدرسه مرتبط بودند را استخراج کردند. روش پژوهش در این بخش کیفی از نوع تحلیل محتوا بود. در این مرحله نمونه پژوهش شامل سه سند اصلی و بالادستی وزارت آموزش و پرورش می‌باشد: ۱- مبانی نظری تحول بنیادین در نظام تربیت رسمی و عمومی، ۲- راهکارهای سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، و ۳- برنامه درسی ملی جمهوری اسلامی ایران. بدینهی است. با توجه به اهمیت موضوع روش نمونه گیری تمام شمار است به گونه‌ای که تمام صفحات هر سه سند بررسی و تحلیل شد.

۲- انجام مصاحبه با نیازگان: ابلاز این مرحله مصاحبه‌های نیمه‌ساختاری‌بافه بود. در این مرحله مشارکت‌کنندگان (نمونه) شامل متخصصان حوزه‌های علوم تربیتی، روان‌شناسی، فلسفه تعلیم و تربیت، برنامه‌ریزی درسی، مدیریت آموزشی، آموزش ابتدایی بودند. روش نمونه‌گیری غیرتصادفی و هدفمند بود. تعداد افراد نمونه تا رسیدن به اشباع نظری ادامه یافت. معیار ورود به تحقیق داشتن تحصیلات دکترای تخصصی در یکی از رشته‌های تحصیلی و ایستاده و بهره‌مندی از سوابق علمی یا تجربی در حوزه آموزش و پرورش بود. معیار خروج نیز عدم تمایل افراد، نداشتن زمان برای مشارکت، عدم تخصص در زمینه‌های فوق بود. در این مرحله ۱۵ نفر مشارکت داشتند. داده‌ها با استفاده از روش تماتیک (تحلیل مضمون) تحلیل شد. این روش یکی از مهم‌ترین روش‌های در پژوهش کیفی است. به کمک این روش می‌توان به الگوهای موجود در داده‌ها که متن یا مصاحبه هستند پی برد. تم در اصل، مهم‌ترین پاسخ در رابطه با سوال پژوهش است (براون و کلارک، ۲۰۲۲) در این روش مسیغی رفت و برگشتی بین مجموعه داده‌ها، کدها و تحلیل آنها ساخته می‌شود.

۳- انطباق‌پذیری فرهنگی و اجرایی به روش دلفی: در این مرحله محققین به دنبال نهایی کردن مقوله‌ها و مضماینی بودند که با بوم، فرهنگ و اقتصادات اجرایی مدارس استان هم‌خواهی داشته باشد. مشارکت‌کنندگان این مرحله (نمونه) شامل ۸ نفر از متخصصان مختلف حوزه‌های علوم تربیتی، روان‌شناسی، فلسفه تعلیم و تربیت، برنامه‌ریزی درسی و مدیریت آموزشی بود. معیار ورود به تحقیق داشتن تحصیلات دکترای تخصصی در یکی از رشته‌های تحصیلی مرتبط با آموزش و پرورش و بهره مندی از سوابق علمی و تجربی در حوزه آموزش و پرورش و معیار خروج عدم تمایل افراد بود. برای انجام تکیه دلفی، فرایند یافته‌های مراحل قبلی در اختیار یک تیم مرکزی (تیم پژوهشگران) قرار گرفت تا نسبت به جمع‌بندی اقدام کند. سیس مفاهیم و مقوله‌های احصا شده به اعضای گروه دلفی ارسال شد تا نسبت به اصلاح آن (با توجه به اقتصادات فرهنگی و اجرایی مدارس) اقدام شود. نظرات کلیه اعضا در سه مرحله دریافت شد به گونه‌ای که در هر مرحله توسط تیم مرکزی جمع‌بندی و اصلاح می‌شد و دوباره برای اعضا ارسال می‌شد. این فرایند تا رسیدن به اجماع نظری ادامه خواهد داشت.

در مرحله پنجم (روش دلفی) مشارکت‌کنندگان (نمونه) شامل ۸ نفر از متخصصان مختلف حوزه‌های علوم تربیتی، روان‌شناسی، فلسفه تعلیم و تربیت، برنامه‌ریزی درسی و مدیریت آموزشی بود. معیار ورود به تحقیق داشتن تحصیلات دکترای تخصصی در یکی از رشته‌های تحصیلی مرتبط با آموزش و پرورش و بهره‌مندی از سوابق علمی و تجربی در حوزه آموزش و پرورش بود.

اعتبار پژوهش در مرحله کیفی با چهار مؤلفه اعتمادپذیری، تأییدپذیری، ثقوق و انتقال پذیری از طریق روش بازگرداندن نتایج به دست آمده از پژوهش به مشارکت کنندگان، بهره‌گیری از حدائق دو نفر کدگذار و مکتوب کردن مدون فرایند پژوهش به دست آمد. علاوه بر آن بهره‌مندی از تکنیک دلفی تأییدی قوی تر برای اعتباریبخش کیفی بود. داده‌ها به روش تحلیل تماتیک و با استفاده از نرم افزار مکس کیودا ۲۰ تحلیل شدند.

یافته‌ها

پس از سه مرحله گردش پرسش‌نامه در بین اعضای گروه دلفی، مقوله‌های نهایی در قالب جدول ۱ و شکل ۱ آماده شد. تم‌های اصلی مدل شامل کنشگران اصلی مدرسه، محیط مدرسه، مدیریت و راهبری تربیتی، برنامه‌های درسی و تربیتی، و سیاست گذاری کلان بودند.

جدول ۱: مفاهیم و مقوله‌های مدل اجرایی مدرسه شاد پس از اجرای تکنیک دلفی

محورهای اصلی	مقوله‌ها	مقوله‌ها	مفهوم
کنشگران اساسی مدرسه	دانشآموزان	دانشآموزان	۱- ویژگی‌های جسمانی و روانی دانشآموزان، ۲- ویژگی‌های شخصیتی دانشآموزان، ۳- تفاوت‌های فردی (جسمی، روانی، فرهنگ، اقوام، ذهنی و ...)
اولیای مدرسه			۱- شایستگی‌های عمومی معلم و مسئولین مدرسه (شخصیت، ظاهر و پرستیز، روحیه شوخ طبیعی، انگیزه، رفتار اخلاقی، احترام، عدالت، مسئولیت پذیری و...). ۲- شایستگی‌های حرفة ای معلم و مسئولین مدرسه (دانش پدagogی، روانشناسی، و...). ۳- شایستگی‌های تخصصی معلم و مسئولین مدرسه (تخصصی موضوعی، و...). ۴- شایستگی‌های فناورانه معلم و مسئولین مدرسه (آشنازی با نرم افزارها، و...)
خانواده			۱- مدیریت انتظارات و باورهای خانواده دانشآموزان، ۲- آسیب‌های اجتماعی در خانواده دانشآموزان، ۳- توجه به تفاوت‌های اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی خانواده دانشآموزان، ۴- تعامل متقابل خانواده و مدرسه، ۵- ایفای نقش خانواده به عنوان همیار فرایند تربیت
جامعه			تعامل مدرسه با سایر سازمان‌ها و نهادها، تعامل مدرسه و محله، رسانه (شبکه‌های اجتماعی، رسانه‌های رسمی و...)
محیط مدرسه	فرسای	فرسای	۱- استاندارد بودن وسایل و تجهیزات آموزشی و فناوری (از منظر، کمیت، کیفیت، تناسب با فرآیندان، برنامه‌های درسی و...). ۲- استاندارد بودن تجهیزات و تاسیسات غیرآموزشی (ارگونومی نیمکت‌ها، سیستم‌ها سرمایش، گرمایش، نور و...). ۳- بهره‌مندی از فضاهای تربیتی متنوع (کارگاه، آزمایشگاه، نماز خانه، حیاط یوپا و...). ۴- بهداشت محيط مدرسه (کلاس‌ها، سرویس‌های بهداشتی، بوفه و...). ۵- مدیریت اینمنی و امنیت (ایمن سازی محیط، تابلوهای هشداردهنده و...). ۶- ایجاد زیبایی شناختی محیط مدرسه (معماری، رنگ، گل آرایی، جذابیت‌های بصری، فضای سبز و...)

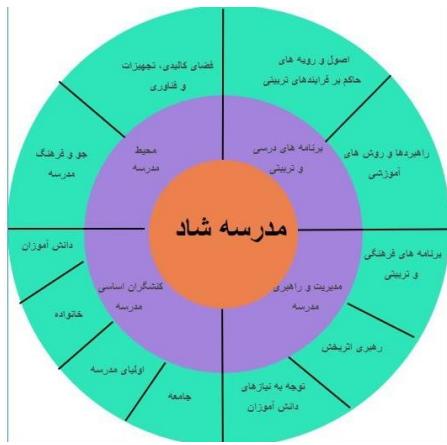
<p>۱-حاکمیت قانون مداری دموکراتیک و انعطاف پذیر در مدرسه، ۲-برقراری عدالت تربیتی و ریشه کنی تعییض در مدرسه، ۳-مدیریت رفتارهای منفی دانش آموزان (قداری و قدرت طلبی دانش آموزان، مسخره کردن، حسادت، زیبای زنی و...) در مدرسه، ۴-پیاده سازی فرهنگ تعامل، انسجام و هم افزایی در مدرسه، ۵-حفظ کرامت دانش آموزان و حاکم شدن فضای معنوی، ۶-اخلاق و احسان، ایجاد جو حمایتی و انگیزشی مطلوب در دانش آموزان</p>	<p>جو و فرهنگ مدرسه</p>	<p>مدیریت و راهبری فرهنگی - تربیتی</p>
<p>۱-بازدیدها و اردوهای تاریخی، علمی، فرهنگی و اجتماعی برای دانش آموزان ۲-اجرای برنامه‌های فرهنگی، هنری، ورزشی و جشن‌های پرشاساط (مبتنی بر فرهنگی ایرانی اسلامی)، ۳-تمهیدات لازم برای پیشگیری و مقابله با آسیب‌های اجتماعی در مدرسه، ۴-پیش‌بینی برنامه‌های هدایت، راهنمایی و مشاوره در ابعاد مختلف تحصیلی؛ روانشناسی، دینی، سلامت... برای دانش آموزان، ۵-اجرای برنامه‌های مهارت آموزی و کارآفرینی برای دانش آموزان، ۶-تمهیدات لازم برای شناسایی و مدیریت استعدادهای دانش آموزان در ابعاد مختلف (علمی، هنری، ورزشی، فرهنگی و...)</p>	<p> برنامه‌های فرهنگی - تربیتی</p>	<p> مدیریت و راهبری فرهنگی - تربیتی</p>
<p>۱-تعامل و ارتباط مؤثر دانش آموزان با مریبان و اولیان مدرسه، ۲-تعامل و ارتباط مثبت دانش آموزان با یکدیگر (دوسوی، اعتماد، یاری، رفاقت و...)، ۳-توجه به عالیق و نیازها و توانایی‌های دانش آموزان، ۴-توجه به خواسته‌ها، نظرات و دیدگاه‌های دانش آموزان (ندازی درونی دانش آموزان)، ۵-دادن آزادی بیان، استقلال و اختیار (واکنایی مسئولیت، فرصت انتخاب...) در دانش آموزان، ۶-فرصت نقش آفرینی و ارائه شایستگی‌های دانش آموزان (ایفای نقش در طراحی و اجرای برنامه‌ها، توجه به تشكل‌های دانش آموزی و...)، ۷-امیدبخشی و انگیزه بخشی به دانش آموزان</p>	<p> توجه به نیازهای جسمانی و روان‌شناختی دانش آموزان</p>	<p> توجه به نیازهای جسمانی و روان‌شناختی دانش آموزان</p>
<p>۱-تعامل مثبت و سازنده میان کنشگران مدرسه (مدیر، معلمان، دانش آموزان،...)، ۲-سپهه مندی از سیک مدیریت مشارکتی در تصمیم سازی‌ها و تضمیم گیری‌ها، ۳-اتخاذ روبیکرد آینده پژوهی توسط مدیریت مدرسه در برنامه‌ها و فعالیت‌های مدرسه، ۴-برنامه ریزی مدیر برای رشد حرفه ای معلمان، ۵-ساماندهی و بکارگیری بهینه و اثربخش منابع انسانی توسط مدیر مدرسه، ۶-تنوع بخشی در تامین و مدیریت بهینه منابع مالی توسط مدیر مدرسه، ۷-نظرات، مسئولیت پذیری و پاسخگویی به ذینفعان مدرسه (ولیا، دانش آموزان...) توسط مدیر مدرسه</p>	<p> رهبری اتربیخت</p>	<p> رهبری اتربیخت</p>
<p>۱-روش‌های تدریس (خلاقی، گروهی، فعال، اکتشافی، سرگرم آموزی، بازی محور و...)، ۲-سپهه مندی از الگوهای تدریس تلفیقی، ۳-استفاده از رسانه‌های پرشمار و متنوع در تدریس، ۴-درگیر کردن کلیه احساسات (لامسه، شنوایی، بینایی و...). فراگیران در فعالیت‌های یادگیری، ۵-تناسب راهبردهای یادگیری با موقعیت‌های واقعی زندگی</p>	<p> برنامه‌های درسی روش‌های آموزشی</p>	<p> برنامه‌های درسی روش‌های آموزشی</p>

۱-کاهش فشارهای درسی (تکالیف زیاد، ارزشیابی‌های اضطراب آور، وجه رقابت زایی و...)، ۲-بهره مندی معلمان از ابزارها و روش‌های متنوع در ارزشیابی با تأکید بر خودارزیابی، ۳-حاکمیت رویکرد "ارزشیابی برای یادگیری" در فرایندهای ارزشیابی (ارزشیابی در خدمت یادگیری باشد نه ابزاری برای نمره)، ۴-ارائه بازخوردهای سازنده و موثر به دانش اموزان توسط معلم، ۵-مدیریت بهینه کلاس درس (زمان، گروه بندی، و...) توسط معلم، ۶- توجه معلم به تمام ابعاد تربیتی (زیستی-بدنی، علمی-فناوری، اجتماعی-فرهنگی و...) در طراحی فرستچه‌های یادگیری، ۷-ایجاد شرکه ای از محیط‌های یادگیری متنوع (کلاس درس، آزمایشگاه، خیاط، فضای مجازی، کارگاه، سالن، و...) در فعالیت‌های یاددهی یادگیری توسط معلم	اصول و رویه‌های حاکم بر فرایندهای آموزشی - تربیتی	سیاست‌گذاری کلان
۱-سیاست‌های جذب منابع مالی، ۲-سیاست‌های صحیح برای هزینه کرد مالی آمایش و مکان‌بایی مدارس	سیاست‌های مالی، پشتیبانی، و رفاهی	سیاست‌گذاری مالی
۱-سیاست‌های ساماندهی، ۲-سیاست‌های جذب معلم، ۳-سیاست‌های انگیزش از معلمان، ۴- سیاست‌های آموزش و توانمندسازی	سیاست‌های نیروی انسانی	سیاست‌گذاری نیروی انسانی
۱-شایسته سالاری در انتخاب و انتصاب مدیریت مدرسه، ۲-حاکمیت قوانین منعطف، منصفانه و عادلانه، ۳-پیاده ساری نظام مدیریت عملکرد، ۴-بهره بیگی از ساختار نیمه تمرکز، ۵-جلوگیری از سلطه گری سیاسی در انتصاب‌ها، عارتبای و تعامل با ارکان سهیم در تربیت، ۷-برنامه ریزی راهبردی و آینده پژوهانه، ۸-علم محوری و پژوهش محوری برنامه‌ها، ۹-بازنگری سیاست‌های پرگزاری کنکور سراسری	سیاست‌های مدیریتی و ساختاری	سیاست‌گذاری مدیریتی و ساختاری
۱-سیاست چند تالیفی در کتاب‌های درسی، ۲-یکپارچگی برنامه درسی، ۳-تمرکز زیادی از برنامه‌های درسی، ۴-منتاسب سازی حجم و محتوی کتب درسی، ۵-جازنگری و اصلاح برنامه‌های درسی مبتنی بر رویکرد فرهنگی تربیتی، ۶-پیاده سازی رویکرد سه و چهی (تجویزی، نیمه تجویزی و غیرتجویزی) در برنامه درسی، ۷-آموزش خلواده در راستای تفهیم بیشتر و تعامل بهتر با مدرسه و دانش آموز، ۸-ساختاربندی منطقی زمانی آموزش در مدارس، ۹-انساعه و پایش برنامه درسی	سیاست‌های آموزشی	سیاست‌گذاری آموزشی

پخت و نتیجه گیری

بایافته‌های پژوهش نشان داد که کنسرگران اساسی شامل دانش آموزان، اولیاً مدرسه، خانواده و جامعه بر شادابی مدارس مؤثر هستند. در ارتباط با ویژگی‌های دانش آموزان، وورین^۱ و همکاران^(۲۰۱) به این نتیجه دست یافت که شخصیت دانش آموزان هم با تعامل در مدرسه و هم با احساس شادی در مدرسه مرتبط است که هر دو به شادی عمومی کمک می‌کنند. به بارور شیخ سیبه بنویبه و همکاران^(۲۰۲) ویژگی‌های دانش آموزان از عوامل تأثیرگذار بر شناخت و شادابی است. آرگایل^۲ معتقد بود که شادی تحت تأثیر ترکیبی از عوامل درونی انسانند شخصیت و عوامل بیرونی مانند روابط اجتماعی و شرایط زندگی است. در راهکار ۱-۱ سند تحول نیز بر توجه بیشتر به تفاوت‌های فردی و در راهکار ۶-۲ بر طبقه بندی و مناسب سازی مقولات و موضوعات تربیتی و اخلاقی با مراحل رشد و ویژگی‌های دانش آموزان تأکید شده است.

در خصوص معلمان، سیخ سیه بنویه و همکاران (۲۰۲۲) و بنیگاهای دانش آموزان، معلمان و مستولین مدرسه و از عوامل شادی سازار مدارس متوسطه می‌دانند. بروموکاران (۲۰۱۷) برخی از مهم‌ترین و بنیگاهی معلمان قرن ۲۱ را شامل مدیریت کالان، مهارت‌های

شکل ۱- الگوی کلی مدرسه شاد

1 Vuorinen

2 Argyle

Page 3

تدریس، توانایی استفاده از فناوری، مهارت‌های ارتباطی، و درک متناسب فرهنگی بر می‌شمارد. وان هال^۱ و همکاران (۲۰۱۷) معتقد است که تاکید بیشتر بر رفاه معلمان دیستان، ممکن است سرمایه خوبی برای نسل آینده نوجوانان شاد باشد. سلیمانی و همکاران (۲۰۱۱) نیز نشان دادند بین هر یک از چهار بعد خلاقیت (ابتكار، انعطاف‌پذیری، انگیزه، تحمل) و شادکامی مدارس رابطه مثبت و معناداری مشاهده شد. به صورت کلی موضوع شایستگی‌های معلمان در هدف عملیاتی شماره ۱۱ سند تحول بنیادین نیز مورد توجه قرار گرفته است در ارتباط با مقوله خانواده‌ها لاوری (۲۰۰۲) پیشنهاد می‌دهد فراهم‌سازی اطلاعات از خدمانی که توسط مدرسه ارائه می‌شود، از اهمیت زیادی برخوردار است. این اطلاعات می‌تواند شامل تاریخچه، اهداف، و ساختار مدرسه باشد. همچنین اطلاعات می‌تواند بنا به درخواست اولیا و مخاطبین از مدرسه درخواست شود. تنواع ارائه این اطلاعات و میزان اثربخشی آنها نیز حائز اهمیت است. تقویت بنیان خانواده و کمک به افزایش سطح توانایی‌ها و مهارت‌های خانواده در ایجاد نقش تربیتی مناسب با انتصارات جامعه اسلامی، به عنوان یکی از اهداف عملیاتی در سند تحول بنیادین تأکید شده است.

در ارتباط با جامعه، نتایج نشان داد که تعامل مدرسه با سایر سازمان‌ها و نهادها، تعامل مدرسه و محله، رسانه (شبکه‌های اجتماعی، رسانه‌های رسمی و...) می‌تواند بر میزان شادی و نشاط دانش‌آموزان مؤثر باشد. شبکه‌های اجتماعی و رسانه‌ها همانند تیفه دو له می‌مانند، می‌توان از آنها به عنوان ابزاری برای رفاه اجتماعی بعره جست و می‌تواند مسبب برخی از مشکلات در نوجوانان شود. در این زمینه وان هال و همکاران (۲۰۱۷) در تحقیق خود نشان دادند که کودکانی که کودکانی که بیش از سه ساعت در روز بست کامپیوتر، لب تاب یا تبلت می‌نشینند، احساس ناراحتی پیشتری دارند.

فضای کالبدی، تجهیزات و فناوری یکی دیگر از مقوله‌های موثر بر شادی در مدارس بود. یافته‌های پژوهشی تایید می‌کنند که فضاهای باز حیاط مدارس اشتیاق را در دانش‌آموزان افزایش می‌دهد و نشاط و انگیزه برای یادگیری را در آن توسعه می‌دهد (اویت^۲ و همکاران، ۲۰۱۶). یادگیری در فضای باز در مناطق طبیعی می‌تواند برای کودکان غنی‌کننده باشد و آنها را قادر می‌سازد تا فراتر از مرزهای کلاس درس خود بیاموزند (گودال^۳، ۲۰۱۶). با توجه به رویکرد بوم شناختی به رشد انسانی، رشد کودک در یک سری از سیستم‌های محیطی سازمان یافته به صورت سلسله مراتبی رخ می‌دهد که با ویژگی‌ها، اجزا و قوانین خاص مشخص می‌شود و با روابط متناسب و پویا و تعاملات مرتبط است (پیرچیو^۴ و همکاران، ۲۰۲۰). تایپاونلن^۵ و همکاران (۲۰۲۰) نشان داد که محیط مدرسه در ابعاد فیزیکی، اجتماعی و علمی ارتباط مستقیمی با رفاه دانش‌آموزان دارد. هاکوگنکاس و بوهه‌کا^۶ (۲۰۲۱) پیشنهاد می‌دهد باید تلاش‌های ویژه ای برای حمایت از تفریح در فضای باز برای نوجوانان صورت گیرد. افونکینا^۷ و همکاران (۲۰۲۱) به این نتیجه دست یافتند که فعالیت‌های بیرون از خانه مهیم هستند، زیرا کودکان را یا طبیعت مرتبط می‌کند و حس مکان مشخص شده با بیوفلی (گریش ذاتی انسان با طبیعت) را ایجاد می‌کند و منجر به توسعه نشاط در دانش‌آموزان می‌شود. راهکار ۱-۶ و راهکارهای ۱۴-۳ تا ۱۴-۱ به مقوله تجهیزات، فناوری‌های آموزشی، و مناسب سزای فضاهای تربیتی اشاره شده است.

¹ Van Hal² Waite³ Goodall⁴ Pirchio⁵ Tapia-Fonllem⁶ Hakoköngäs & Puhakka⁷ Afonkina

مقوله دیگر جو و فرهنگ مدرسه بود. یافته‌های آکیورک^۱ (۲۰۲۲) نشان داد که با افزایش سطح جو مدرسه، میزان شادی مدرسه نیز افزایش می‌یابد. فعالیت‌های علمی، اجتماعی و هنری را می‌توان به منظور ایجاد شادی دیبرستانی که با جو مثبت مدرسه اتفاق می‌افتد، غنی کرد. داس^۲ (۲۰۱۳) نیز تأکید داشت که برای نشاط و شادابی در مدارس، دانش‌آموzan نیز باستی از قوانین و مقررات تعییت کنند. سازمان یونسکو نیز معتقد است برای شاداب سازی محیط مدرسه باید عاری از قلدری و آزار و اذیت و محیطی بادگیری اینم، جذاب و فرآگیر باشد.

برنامه‌های فرهنگی-تربیتی مقوله دیگری بود که بر شادی مدرسه موثر است. آیریزا^۳ و همکاران (۲۰۲۲) انجام فعالیت‌های لذت بخش را کی از عوامل شادی ساز مدارس نام می‌برد. در راهکارهای عا۳ سند تحول بر تنوع دادن به حرف و مهارت‌ها، راهکار ۵-ع بر اجرای برنامه جامع کارآفرینی و مهارت آموزی، و راهکار ۷-بر ارائه خدمات مشاوره‌ای- تربیتی تأکید شده است. مقوله دیگری احصا شده توجه به نیازهای جسمانی و روانشناختی دانش‌آموzan بود. چایانیووات^۴ و همکاران (۲۰۱۹) پیشنهاد دادند که معلمان در طراحی دروس متناسب با نیازها و توانایی‌های دانش‌آموzan خود آزادی عمل داشته باشند. آیریزا^۵ و همکاران (۲۰۲۲) ارتباط با دیگران و عاطله مثبت را از عوامل شادی در کودکان بر شمرده است. کانکایا و دنیزلی^۶ (۲۰۲۱) نشان دادند که سطوح رضایت از نیازهای شایستگی قوی‌ترین پیش‌بینی‌کننده شادکامی در بین فرآگیران بود. لون و نوئز^۷ (۲۰۱۳) نشان دادند که ارتباط و شایستگی با میزان بهزیستی در فرآگیران ارتباط مثبتی دارد. تیان^۸ و همکاران (۲۰۱۴) نیز شواهد مهمی از نقش‌های مختلف ارضای نیازهای (استقلال، ارتباط و شایستگی) نوچوانان که در دوران مدرسه تجربه می‌شوند، در بهزیستی ذهنی مرتبط با مدرسه ارائه کرد. فرویلند^۹ و همکاران (۲۰۱۹) نیز در پژوهش خود نشان دادند که ارضای نیازهای روانشناختی (استقلال، ارتباط و شایستگی) با شادی دانش‌آموzan ارتباط مثبت و معناداری دارد. رایان و دسی^{۱۰} (۲۰۰۶) در تئوری خودتعریف گزی بر لزوم سه نیاز اساسی روانشناختی پایه تأکید داشتند. تئوری خود و معناداری دارد. رایان و دسی^{۱۰} (۲۰۰۶) در تئوری خودتعریف گزی بر لزوم سه نیاز اساسی روانشناختی پایه تأکید داشتند. تئوری خود اثبیتی بیان می‌کند که افراد دارای سه نیاز رشدی اساسی هستند: نیاز به ارتباط، شایستگی و استقلال. ارضای این نیازها برای رشد و رفاه روانی فرد ضروری است. به طور معمول، افراد به دنبال ارضای این نیازها از طریق تعامل با محیط خود هستند. بنابراین، اگر دانش‌آموzan احساس کنند به طور معناداری با معلمان و همکلاسی‌ها ارتباط دارند و مورد پذیرش قرار می‌گیرند - یعنی اگر در مدرسه با دیگران روابط حمایتی داشته باشند - نیاز آنها به ارتباط برآورده می‌شود. اگر دانش‌آموzan احساس کنند که می‌توانند با چالش‌های مدرسه (مثلاً تکالیف و امتحانات) مقابله کنند، احساس شایستگی شخصی را تجربه خواهند کرد. علاوه بر این، اگر آنها آزادی انتخاب داشته باشند، احساس خودمنختاری خواهند کرد (استیگلباویر^{۱۱} و همکاران، ۲۰۱۳).

۱. Akyürek

2. Döş

3. Ayriza

4. Chayanuvat

5. Ayriza

6. Cihangir Cankaya & Denizli

7. León & Núñez

۸. Tian

۹. Froiland

۱۰. Ryan & Deci

۱۱. Stiglbauer

رهبری اثربخش از دیگر مقوله‌های مؤثر بر نشاط و شادابی مدرسه بود. جانسون^۱ و همکاران (۲۰۱۹) آموزش توسعه حرفة ای و حمایت از مدیران و معلمان مثبت اندیش می‌تواند زمینه نشاط و شادابی را در مدارس فراهم کند. در ارتباط با مقوله تعامل میان کنستگران مدرسه داں^۲ در تحقیق خود نشان داد برای ایجاد یک مدرسه شاد معلمان و مدیران باید به هم نزدیک‌تر باشند و دانش‌آموزان را راهنمایی و هدایت کنند.

مفهوم دیگر راهبردها و روش‌های آموزشی بود. دوس (۲۰۱۳) اظهار داشت دانش‌آموزان از معلمان انتظار دارند که موضوعات را با روش‌های مختلف تدریس ارائه کنند. همچنین شیخ سیه بنویسه و همکاران (۲۰۲۲)، روش‌های تدریس و آموزش و فعالیت‌ها، اقدامات و برنامه‌های آموزشی مدرسه را از عوامل شادی ساز مدارس متوسطه می‌دانند. برول و بینهون^۳ (۲۰۱۴) معتقدند که آموزش‌های مبتنی بر روش‌های مشارکتی و گروهی باعث تقویت استقلال و خودمختاری شده و منجر به ادراک شادابی در فرآگیران می‌شود. در راهکار ۱-۳ سند تحول نیز بر این مقوله تأکید شده است. علاوه بر آن در سند برنامه درسی ملی جمهوری اسلامی ایران بر بهره مندی از روش‌های فعال، خلاق و تعالی بخش تأکید شده است.

اصول و روش‌های حاکم بر فرایندهای آموزشی - تربیتی نیز یکی دیگر از مقوله‌های احصا شده است. استینمایر^۴ و همکاران (۲۰۱۶) اضطراب امتحانات در دانش‌آموزان واریانس قابل توجهی از مقوله‌های بهزیستی را می‌تواند پیش‌بینی کند. سازمان بین‌المللی یونسکو نیز کاهش استرس ارزشیابی، بازخورد مثبت و تقویت، یادگیرنده محور و شخصی سازی به عنوان فرایندهای مهم اثربدار بر شادی مدارس نام می‌برد. در برنامه درسی ملی جمهوری اسلامی ایران اصول مهمی هم چون نزدیکی تدریس با واعقیت‌های زندگی، پرهیز از ارزشیابی‌های اضطراب آور و مایوس کننده و استفاده از انواع روش‌ها و ابزارهای ارزشیابی تأکید شده است.

سیاست‌های مالی، نیروی انسانی، ساختاری - مدیریتی و آموزشی مقوله‌های مهم دیگری بودند که در شادی و نشاط مدرسه تأثیرگذار است. در اهداف عملیاتی مندرج در سند تحول نیازدین سیاست‌های ناظر بر حوزه ارائه شده است. مثلاً در هدف عملیاتی شماره ۱۲ به برقراری الگوی جبران خدمات و تأمین رفاه نیروی انسانی، در هدف عملیاتی شماره ۲۰ به تأمین تخصیص و توعی بخشش به منابع مالی، در راهکارهای ۱۵-۱۶، ۱۱-۱۰ در ارتباط با جذب و تربیت معلمان، در هدف عملیاتی شماره ۲۱ بر بازنگری و بازمندی ساختارها و روش‌ها و روش‌ها و در سند برنامه درسی ملی بر بازنگری و اصلاح برنامه‌های درسی مبتنی بر رویکرد فرهنگی - تربیتی، و پیاده سازی رویکرد سه وچی (تجویزی، نیمه تجویزی و غیرتجویزی) در برنامه درسی تأکید شده است.

نتایج این پژوهش مسیرهای روشی را برای سیاست‌گذاران، مدیران و معلمان تبیین می‌کند تا بر مبنای آنها زمینه نشاط و شادابی در مدارس را ایجاد کنند. در این راستا پیشنهادهای کاربردی برای سیاست‌گذاری مطلوب مدیران ستدادی (در حوزه‌های مالی، آموزشی، ساختاری - مدیریتی و نیروی انسانی)، برنامه‌ریزی بهینه مدیران مدارس (در راستای توسعه زیرساخت‌ها، ایمنی و امنیت، قانون‌مداری،

^۱. Johnson

^۲. Döß

^۳. Brulé & Veenhoven

^۴. Steinmayer

برنامه‌های تربیتی و سبک مدیریتی، و عملکرد اثربخش معلمان (برای بهره‌گیری از روش‌های فعال، خلاق و گروهی در تدریس، به کارگیری اصول مناسب در فرایندهای آموزش و ارزشیابی، و بهره‌مندی از محیط‌های یادگیری متنوع و جذاب) ارائه شده است.

تقدیر و تشکر:

این پژوهش در قالب طرح تحقیقاتی و با استفاده از اعتبارات اداره کل آموزش و پرورش استان اصفهان انجام شده است. از کلیه معلمان و دانش‌آموزانی که در این پژوهش مشارکت داشتند تقدیر و تشکر می‌شود.

منابع

مبانی نظری تحول بنیادین در نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۰)، وزارت آموزش و پرورش، تهران

Afonkina, I., Bigell, W., Chernik, V., Ekeland, T. G., Kuzmicheva, T., Stien, K. E., & Zoglowek, H. (2021). Encounters in and with Summer Camps—Happy Childhood, Alternative Bildung, or What? *Education Sciences*, 11(10), 567.

Akyürek, M. İ. (2022). Examining the relationship between school climate and happiness according to primary school students' perceptions. *Education* 3-13, 1-14. doi:10.1080/03004279.2022.2089711

Argyle, M. (2013). *The psychology of happiness*: Routledge.

Ayriza, Y., Izzaty, R. E., Romadhani, R. K., Oktaviani, F., & Wicaksono, B. (2022). Exploring the meaning of happiness of middle childhood children. *Children and Youth Services Review*, 143, 106659. doi:<https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2022.106659>

Badri, M., Al Nuaimi, A., Guang, Y., Al Sheryani, Y., & Al Rashedi, A. (2018). The effects of home and school on children's happiness: A structural equation model. *International Journal of Child Care and Education Policy*, 12(1), 1-16.

Braun, V., & Clarke, V. (2022). Conceptual and design thinking for thematic analysis. *Qualitative Psychology*, 9(1), 3.

Brulé, G., & Veenhoven, R. (2014). Participatory teaching and happiness in developed nations. *Advances in Applied Sociology*, 4, 235-245.

Calp, S. (2020). Peaceful and Happy Schools: How to Build Positive Learning Environments? *International Electronic Journal of Elementary Education*, 12(4), 311-320.

Chayanuvat, A., Han, W., & Xuexia, S. (2019). How to Help Students Learn with Happiness.

Cihançırı Cankaya, Z., & Denizli, S. (2020). An Explanation of Happiness with Secure Attachment, Basic Psychological Needs and Hope: The Case of Turkish University Students. *European Journal of Educational Research*, 9(1), 433-444.

Datu, J. A. D., King, R. B., & Valdez, J. P. M. (2017). The academic rewards of socially-oriented happiness: Interdependent happiness promotes academic engagement. *Journal of School Psychology*, 61, 19-31.

Demirtaş, H. (2006). Yönetim kuram ve yaklaşımları eğitiminin ilköğretim okulu öğretmenlerinin sınıf yönetimi paradigmalarına etkileri. *Educational Policy Analysis And Strategic Research*, 1(1), 49-70.

Dös, I. (2013). Happy school. *Egitim ve Bilim*, 38(170)

Engels, N., Aelterman, A., Petegem, K. V., & Schepens, A. (2004). Factors which influence the well-being of pupils in Flemish secondary schools. *Educational studies*, 30(2), 127-143.

Erçetin, S. S., & Topaloğlu, H. (2017). Scale Construction for Revealing the Happiness Perception of Secondary School Students. Paper presented at the International Symposium on Chaos, Complexity and Leadership.

Fox Eades, J. M., Proctor, C., & Ashley, M. (2013). Happiness in the classroom.

Froiland, J. M., Worrell, F. C., & Oh, H. (2019). Teacher-student relationships, psychological need satisfaction, and happiness among diverse students. *Psychology in the Schools*, 56(5), 856-870.

Goodall, J. (2016). Technology and school-home communication. *International Journal of pedagogies and learning*, 11(2), 118-131.

Guilherme, A., & de Freitas, A. L. S. (2017). 'Happiness education': A pedagogical-political commitment. *Policy Futures in Education*, 15(1), 6-19. doi:10.1177/1478210316637489

Hakoköngäs, E., & Puhakka, R. (2021). Happiness from Nature? Adolescents' Conceptions of the Relation between Happiness and Nature in Finland. *Leisure Sciences*, 1-20. doi:10.1080/01490400.2021.1877584

León, J., & Núñez, J. L. (2013). Causal ordering of basic psychological needs and well-being. *Social Indicators Research*, 114, 243-253.

Pirchio, S., Fraijo Sing, B. S., & Passiatore, Y. (2020). Editorial: Where to Raise Happy and Skilled Children: How Environment Shapes Human Development and Education. *Frontiers in Psychology*, 11. doi:10.3389/fpsyg.2020.594924

Promkarn, T. (2017). Characteristics of 21st century teachers in schools with cross-cultural students, Chiang Rai Province. *Kasalongkham Research Journal*, 11(2), 95-109.

Reynolds, K. J., Subašić, E., & Tindall, K. (2015). The problem of behaviour change: From social norms to an ingroup focus. *Social and Personality Psychology Compass*, 9(1), 45-56.

Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2021). Self-determination Theory: Basic Psychological Needs in Motivation, Development, and Wellness. *Rajagiri Management Journal*, 15(1), 88-90.

Sheikh Siyah Banoeieh, S., Bagheri, M., Jafari, P., & Qorchian, N. (2022). Designing a Model to Promote Happiness in High School Students. *Iranian Evolutionary and Educational Psychology*, 4(1), 124-135. doi:10.52547/ieejp.4.1.124

Soleimani, N., & Tebyanian, E. (2011). A Study of the Relationship Between Principals' Creativity and Degree of Environmental Happiness in Semnan High Schools. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 29, 1869-1876. doi:<https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2011.11.436>

Steinmayr, R., Crede, J., McElvany, N., & Wirthwein, L. (2016). Subjective well-being, test anxiety, academic achievement: Testing for reciprocal effects. *Frontiers in psychology*, 6, 1994.

Stiglbauer, B., Gnambs, T., Gamsjäger, M., & Batinic, B. (2013). The upward spiral of adolescents' positive school experiences and happiness: Investigating reciprocal effects over time. *Journal of School Psychology*, 51(2), 231-242. doi:<https://doi.org/10.1016/j.jsp.2012.12.002>

Tapia-Fonllem, C., Fraijo-Sing, B., Corral-Verdugo, V., Garza-Terán, G., & Moreno-Barahona, M. (2020). School Environments and Elementary School Children's Well-Being in Northwestern Mexico. *Frontiers in Psychology*, 11. doi:10.3389/fpsyg.2020.00510

Tian, L., Chen, H., & Huebner, E. S. (2014). The longitudinal relationships between basic psychological needs satisfaction at school and school-related subjective well-being in adolescents. *Social Indicators Research*, 119, 353-372.

Van Dijk-Wesselius, J., Maas, J., Hovinga, D., Van Vugt, M., & Van den Berg, A. (2018). The impact of greening schoolyards on the appreciation, and physical, cognitive and social-emotional well-being of schoolchildren: A prospective intervention study. *Landscape and urban planning*, 180, 15-26.

Van Hal, G., Bruggeman, B., Aertsen, P., & Bruggeman, H. (2017). Happy teachers and happy school children: going hand in hand. *Guido Van Hal*. *European Journal of Public Health*, 27(suppl_3).

Vuorinen, K., Hietajärvi, L., & Uusitalo, L. (2021). Students' Usage of Strengths and General Happiness are Connected via School-related Factors. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 65(5), 851-863. doi:10.1080/00313831.2020.1755361

Waite, S., Bølling, M., & Bentsen, P. (2016). Comparing apples and pears?: a conceptual framework for understanding forms of outdoor learning through comparison of English Forest Schools and Danish udeskole. *Environmental education research*, 22(6), 868-892.

Designing the executive model of the happy school based on the Fundamental Reform Document of Education

Mohsen Vahdani¹, Zahra Taslimi², Mehran Asadi Marghmaleki³ and Najmeh Rezasoltani⁴

Abstract

The purpose of this research was to design the executive model of the happy school based on the Fundamental Reform Document of Education. The qualitative research method was conducted in three stages: 1- Analyzing the Ministry of Education's upstream documents 2- Interviewing 15 experts 3- Summarizing and culturally and executively adapting using the Delphi technique with the participation of 8 experts. According to this research, the key components of a school include the school environment, educational management and leadership, curriculum and educational programs, and the macro policy that can contribute to the vitality of the school. Stakeholders include students, parents, and community members. In the school environment, physical space, equipment and technology, and school atmosphere and culture are the main factors affecting the vitality of the school. In terms of educational management and leadership, cultural-educational programs, attention to students' physical and psychological needs, and effective leadership are key. When it comes to educational programs, educational strategies, and methods, as well as principles and procedures governing the educational processes, are crucial. Finally, in the realm of macro-policies, financial support, welfare dimensions, human, managerial, structural, and educational aspects are all significant. The research results offer policymakers, administrators, and teachers suggestions on how to create the necessary conditions for vibrant and happy schools.

Key words: vitality, student, well-being, education

---

^۱. Corresponding Author, Assistant Professor of Sport Management, Department of Motor Behavior & Sport Management, Faculty of Sport Sciences, University of Isfahan, Isfahan, Iran, E-mail: m.vahdani@spr.ui.ac.ir

^۲. Department of Physical Education, University of Farhangian, P.O Box 14665- 889, Tehran, Iran, E-mail: z.taslimi@cfu.ac.ir

^۳. Ph. D of curriculum development, Department of Psychology And Educational Sciences, Isfahan (Khorasgan) Branch, Islamic Azad University, Isfahan, Iran, E-mail: pana4.ir@gmail.com

^۴. Ph.D of Sport management, Department of Sport Management, Faculty of Psychology and Education Sciences, University of Mohaghegh Ardabili, Ardabil, Iran, E-mail: n.rezasoltani@gmail.com